

Szerbia anyagi helyzete.

Szerbia hadikészleteit a legutóbbi két véres háború szörnyen megapasztotta. Tüzérségi felszerelését némileg pótolhatta a törököktől és bolgároktól zsákmányolt hadiszerekkel, de egyéb készletei nagyon megfogyhattak.

Pénzügyi tekintetben Szerbia a legutóbbi háborúban meglepően volt ellátva; állandóan bővében volt a pénznek, sőt pénzelte Montenegrót is és mindig bővelkedett pénzben, amikor albán árulókat és lázadókat kellett fizetni, a monarchia ellen irányuló összeesküvéket kellett anyagilag támogatni. Múlt évben 250 millió kölcsönt helyezett el, ennek az összegnek nagyobb részét már megkapta és kifizette a háború alatt kibocsátott kincstári utalványokat és rekvizíciós utalványokat.

Az újon elfoglalt területek egyelőre nem jelentettek Szerbia részére gazdasági erősödést, mert azoknak a 39.000 négyzetkilométerre terjedő területeknek a termelőképessége normális időkben is minimális, amennyiben ott a termőföldnek csak 10—15 százaléka volt művelés alá véve. És ezen a kis megművelt területen is nagyon megcsappant a termelés. A háború alatt a gazdaságoknak amugy is kezdetleges felszerelése elpusztult, a lakóházak és gazdasági épületek egész tömege a lángok áldozata lett, a lakosság tízezerrel elmenekült és a háború után szakadatlanul vándoroltak ki a kegyetlenül üldözött mohamedánok, albánok és bolgárok. *Uj vasutak építéséhez még hozzá se fogtak a szerbek. Az országutak ugyanabban a siralmas állapotban vannak, mint voltak a háborúban.*

Ami kis jólét még volt azokon a területeken, az is megszűnt, mert a Szerbiából odaözönlött hivatalnokok az ellenséges érületi lakosoktól két-háromszoros adót és tömredék önkényesen kirótt bírságot harácsolnak össze, de az adókból és bírságokból ezek csak egy részét szolgáltattak be a kincstárnak, a többit maguknak tartották meg, mert az a balsejtelmük volt, hogy a túlkönnyen szerzett hódításnak hamarosan vége szakadhat.

A szerbek most abban bizakodnak, hogy Franciaország megint bőven fogja őket pénzezni és ömleni fog az országba a francia arany.

Ebben erős csalódás éri őket. Párisban már a monarchia ultimátuma a tőzsdén valóságos deroute-ot idézett elő. A francia és az orosz papírok árfolyamai rohamosan hanyatlottak, a szerb papírok árfolyamai meg épen-séggel hanyatt-homlok zuhantak lefelé.

Az Agents de change-ok hatalmas testülete kénytelen volt rendkívüli intézkedésekhez folyamodni, hogy a szörnyű pánikot leplezze. Hivatalosan kimondta, hogy 3%-os francia járadékot nem enged 80%-on alul jegyezni. Pedig a piacon ezt a papírt nyakra-főre kínálták 75 és 74%-os árfolyamon. A nagy orosz bankok papírjai pedig egy napon 25—28%-ot vesztek.

Az Agents de change-ok testülete kijelentette, hogy bianco-eladásokat nem enged meg és csak olyan kínálatot jegyez, melynél az eladó a kínált papírokat a valóságban bemutatja.

Ilyen körülmények közt a szerbek a francia piacon egy sou-t nem fognak kapni. Az ellenük gyakorolt pénzügyi és kereskedelmi bojkottot most uzsorakamattal fogjuk visszaadni Szerbiának.

22-én délben a Tisza szálló előtt elveszett egy pisztoly, kérem jutalom ellenében a Tiszában beadni.

Petőfi riadója — ma is aktuális

„Szár az ágon, hallgató ajakkal, meddig ültök, csüggedt madarak?”

Hol vagytok, hova lettetek, dicsőséges modern poéták, akik akkora göggel pattantatok a magyar Pegázus nyergébe, kiszorítva s kidobva onnan mindenkit, aki megszokott csengésű ritmusokban, hagyományok által megszentelt érzelmekről mert még dalolni?

Ugye, most nem tudjátok: mihez fogni, hogy egy világförfordulásnak ráncszakadtával egész mélységében és egész fonságában megnyilatkozott a magyar ember lelke? Ugy-e, *elment a szavatok*, látva, hogy egetverő hullámokban csap föl körülöttetek mind az a nemzeti érzés, ősi nemes indulat, amelyet ti a „nyugati kulturáltság” címén a nemzetköziség generálzáftjába igyekeztetek belefoglalni?

Ugy-e most meg kellene, hogy ihlessen benneteket a Petőfi lelke? *A nemzet ma azt várja a poétától, hogy szavakba öntse az érzelmeket, melyek a szívekben tombolnak.* A katonának is, a polgárnak is vers kell, nóta kell, amely ébren tartsa, fokozza harci kedvét, lelkesedését, minden lelki és testi erejét. „Száz ezer katonát küldjétek vagy egy példányt a Marseillaiseból!” — izente Napoleon Egyiptomból Párisba. Hihetetlen hatása van ilyenkor egy gyújtó versnek vagy dalnak. „Nincsen nótánk, uram!” — panaszkodott a napokban egy altiszt. A katonák már ráuntak arra az egy-két tákolmányra, mely a szerbekről szól; szeretnének már valami egyébről is énekelni: muszkáról, franciáról, angolról, — ha volna mit. De nincsen. A magyar poéta cserben hagyja a magyar katonát.

Addig is, míg megjön, megszólal a mai időknek a nemzethez méltó dalnoka, — ugyan hova fordulhatnánk biztató, erősítő szóért gazdagabb forráshoz, mint a mérhetetlen hazaszeretethez, egetvivő lelkesedésnek öröktüzi forrásához: *Petőfi* dalaihoz?

Vegyük elő Petőfi Sándor halhatatlan *harci riadóját* és tegyük azokat némi átalakítással (nem szöveg-változtatással, csak egyszerű törlésekkel) alkalmivá. Lényegükből e szövegek nem veszítenek ezáltal semmit. De álljon itt egy példa: a „Föl a szent háborúra!” költemény, mely néhány versszak elhagyásával a legaktuálisabb és leg hatásosabb harci szózáttá válik, lángra lobbantva minden honfi szívét. Ime Petőfi riadója:

Föl hazámnak valamennyi

Lakója,

Ideje, hogy tartozását

Minden ember lerója;

Ki a házból, ki a síkra

Emberek,

Most az egész Magyarország

Legyen egy nagy hadsereg!

Sok az orosz, nagy a száma,

Mi haszna?

Többen leszünk mi ott; talán

Száz is jut egy oroszra.

És ha volnánk kevesebben

Mint azok:

Hála Isten, minket hí úgy

A világ, hogy magyarok!

Ne féljétek, gyermekünk, ne

Féljétek,

Nem szur által dárdájával

A vad kozák titeket;

Feleségünk, kedvesünk, ne

Sirjatok,

Idegének ölelése

Nem tesz csufot rajtatok.

S ti apáink, anyáink, szent

Halottak,

Sírokon ellenség ne

Tapodjon, nem tapodhat;

Inkább vesszen ki nemzetünk

Egy szálig,

S dagadjon föl kifolyt vérünk

Arja az ég boltjáig!

Minden, ami szent előttünk

Koekán van,

Ha a világ támad is meg,

Győznünk kell e csatákban;

Ha miljomnak el kell veszni,

Vesszen el!

Ki fog mostan fukarkodni

Életével, vérivel!

És te Isten, magyarok nagy

Istene!

Légy népeddel, hű népeddel,

Jó népeddel, légy vele!

Tedd hatalmad fíadnak

Lelkére,

Világdöntő haragodat

Fegyvereink élére!

Adhatunk-e tüzesebb és — alkalomszerűbb buzdítást katonáinknak, mint Petőfinek ezt a hatalmas riadóját!

A harcmezőről az oltárig, az oltártól a harcmezőre.

(Saját tudósítónktól.) A harc vérvirágot termő mezejéről megsebesülten került Szentestre a kórházba. S amit eddig tán hiába keresett: a szerelem, a kórágynon lopta bele magát a szívébe. Fiatal, daliás hadnagya az osztrák-magyar armádiának *Regula* Antal, kinek a szíve a szentesi kórházban gyúlt szerelemre a szépséges *Forgó* Valéria tanárnő iránt. Mindkettő szép és fiatal. Istenem, mi könnyen terem ilyenkor a szerelem. Nem az ellobbanó láng, könnyű szerelem, a kalandot kereső, hanem a halálosan komoly, a párját, az élete párját kereső, sarjadt ki a szívéből, a sebesült hadnagyéból és az irtalmasságot gyakorló, sebesültápoló tanárnő szívéből. Egymáséi akartak lenni és lettek is. Az egyetlen akadályt, mely egyesülésük útjában állott, elhárította a legfelsőbb hadur, a mi jóságos királyunk, aki nemcsak katonai érdemrendekkel ékesíti fel vitézeit, hanem az ő oly sok megpróbáltatáson keresztül ment, megértő, nagy szívével a szerelemben is meg tudja jutalmazni az ő harcos hőseit. Egy tollvonással boldoggá tette az ő vitéz hadnagyát, *Regula* Antalt és megengedte, hogy kaució nélkül léphessen *Forgó* Valériával az oltár elé. Tegnap még nászát ülte a felgyógyult, derék hadnagy s ma már viszi megint a vonat messze Galiciába. Az alig meglegedett puha, édes családi fészkekből a harcmezőre, ahol vérözön fölött halálthozó golyó és jeges szellő sivit. A halálthozó golyókkal és jeges szellővel bátran száll szembe az új férfi, akinek életéért remeg, aggódik és imádkozik az ő egynapos, szerelmes hitvese, *Forgó* Valéria. A minden seregek ura ott fenn a csillagos égből pedig bizonyára meghallgatja a könyörgő, ifjú feleség imáját s épségben és sértetlenül visszahozza neki az ő vitéz hadnagyát: *Regula* Antalt.

A Délmagyarország telefonjai

Szerkesztőség 305.
Kiadóhivatal 81.